

Believe It
or Not ?

จริงหรือ! ใช้หรือเปล่า ?

อ. พญ.รพีพรรณ รัตนวงศ์นรา มอร์ด
สาขาวิชาโรคติดเชื้อ ภาควิชาอายุรศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

โทษสุนัขกัดหรือข่วน แต่สุนัขก็อยากหfangพิษสุนัขบ้าแล้ว ไม่ต้องไปพบแพทย์จริงหรือ?

ไม่จริง

การที่สุนัขกัด หรือสัตว์อื่น ๆ ที่สามารถนำเชื้อพิษสุนัขบ้า เช่น แมว ค่างควา สุนัขจิ้งจอก หรือ แรคคูนกัด เราต้องประเมินความเสี่ยงหลายด้าน **เริ่มตั้งแต่**

- สุนัขมีอาการอย่างไร ทำไมถึงกัด เพื่อประเมินว่า สุนัขนั้นมีโอกาสติดเชื้อพิษสุนัขบ้าหรือไม่
- ลักษณะแผล ว่า แผลใหญ่ขนาดไหน บริเวณใด มีความลึกขนาดไหน ถึงอวัยวะสำคัญ เช่น โคนกระดูกหรือข้อหรือไม่
- มีการฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้า หรือวัคซีนป้องกันบาดทะยักของผู้ที่โดนกัดเองแล้วหรือไม่ ฉีดครบไหม ฉีดครั้งล่าสุดเมื่อใด

การดูแล เบื้องต้น

- ล้างแผลให้สะอาดทันที ด้วยน้ำและสบู่อย่างเต็มที่ สามารถป้องกันได้เกือบร้อยละ 90
- อาจพิจารณาล้างด้วยโพรวินโดนไอโอดีน ซึ่งสามารถฆ่าเชื้อไวรัสได้
- นำสิ่งแปลกปลอมออกจากแผล
- ห้ามเย็บปิดแผล

- แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์จะเป็นผู้ประเมินว่าจำเป็นต้องฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้าหรืออิมมูโนโกลบูลินหรือไม่ จำเป็นต้องฉีดวัคซีนป้องกันบาดทะยักหรือไม่

- หากผู้ที่ถูกกัดเคยได้วัคซีนป้องกันมาก่อนแล้ว ให้ฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้าวันที่โดนกัดและอีกสามวัน รวม 2 โดส
- หากผู้ที่ถูกกัด ไม่เคยได้วัคซีนป้องกันมาก่อน

✓ ควรได้รับวัคซีน โดยสำหรับผู้ที่ภูมิปกติ 4 โดส ในวันที่ 0, 3, 7, 14 (คือวันแรกที่โดนกัดนับเป็น วันที่ 0) ในขณะที่คนที่ภูมิคุ้มกันต่ำต้องได้เพิ่มเป็น 5 โดส เป็นวันที่ 28 เพิ่มเติม

✓ ควรได้รับอิมมูโนโกลบูลิน

• สำหรับความจำเป็นของการฉีดยาป้องกันบาดทะยัก ขึ้นกับว่าได้รับครบมาก่อนหรือไม่ และโดสสุดท้ายฉีดนานหรือยัง ซึ่งรายละเอียดจะนำเสนอในครั้งถัดไป

- ประเมินสัตว์เบื้องต้น

• สุนัขหรือแมว หากไม่มีอาการในเบื้องต้น และหากเป็นไปได้ให้ขังสัตว์ไว้ดูอาการอย่างน้อย 10 วัน เมื่อมีอาการเมื่อไร ให้ยาป้องกันทันที

• ค่างควา สุนัขจิ้งจอก หรือ แรคคูน ซึ่งดูอาการยาก ให้ยาป้องกันทันที

• สัตว์ชนิดอื่น ๆ เช่น หนู กระต่าย กระรอก มีโอกาสติดเชื้อพิษสุนัขบ้าบ่อย ให้ปรึกษาแพทย์และนักสาธารณสุข เพื่อสังเกตอาการและประเมินเป็นราย ๆ ไป

Q question

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเพื่อป้องกันก่อนที่จะสัมผัสเชื้อ หรือที่เรียกว่า pre-exposure prophylaxis (PrEP) สามารถป้องกันได้มากน้อยแค่ไหน

A answer

ปกติผู้ที่ถูกสัตว์ที่ติดเชื้อพิษสุนัขบ้ากัด มีโอกาสเสียชีวิตได้มากเกือบทุกราย แต่ยังไม่มียางานการเสียชีวิตในกลุ่มที่ได้รับวัคซีนป้องกันมาก่อน